

Bryssel 23.7.2024
C(2024) 1960 final

ANNEX 2

LIITE

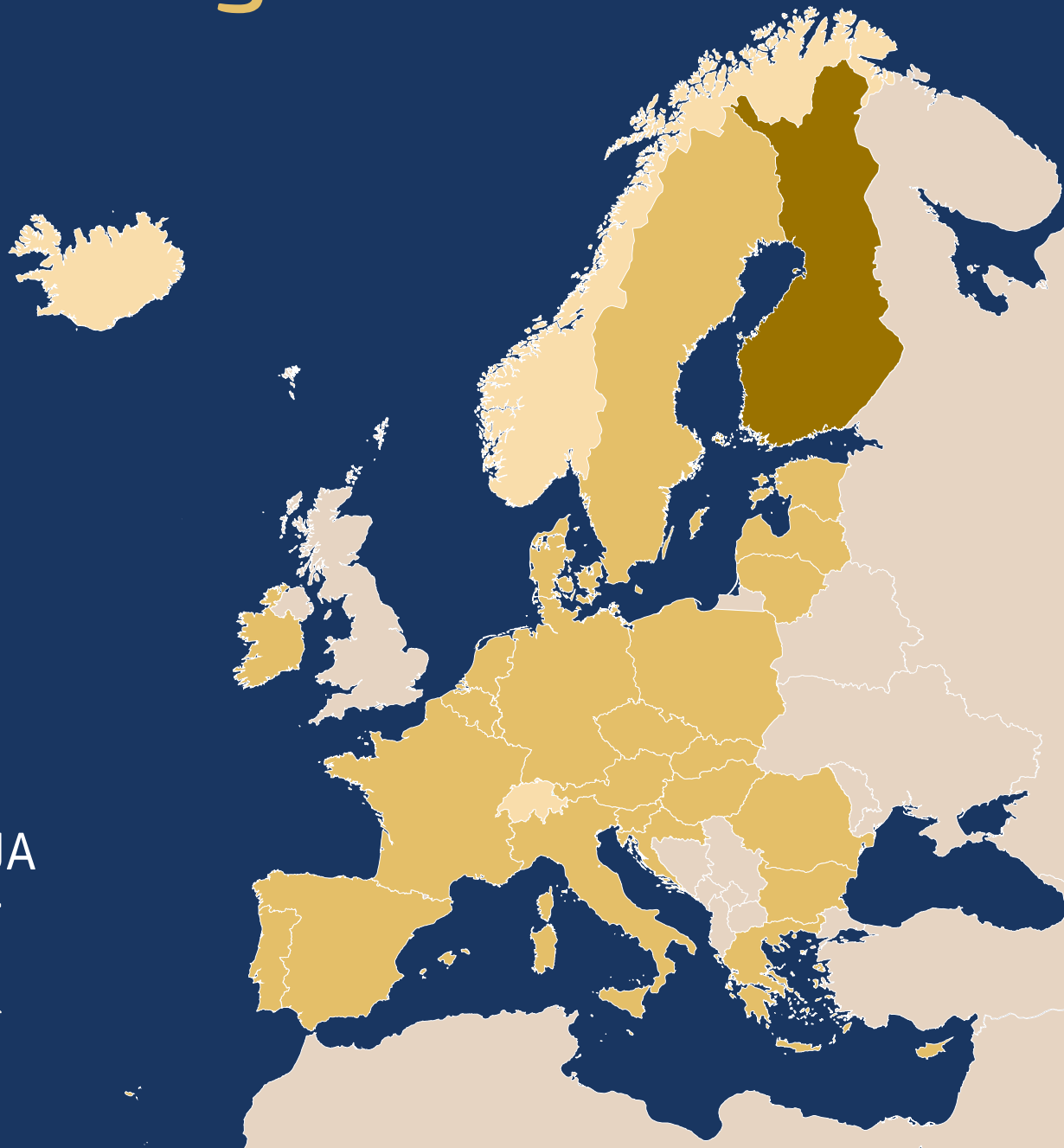
asiakirjaan

Komission täytäntöönpanopäätös

**Suomen osalta vuonna 2023 tehtyä Schengen-arviointia koskevan kertomuksen
laatimisesta**

SUOMEA koskeva Schengen-arviointi

TIIVISTELMÄ JA
SUOSITUKSET

SUOMEA KOSKEVA SCHENGEN-ARVIOINTI
TIIVISTELMÄ VUODEN 2023 MAAKOHTAISESTA ARVIOINTIRAPORTISTA
JA
SUOSITUKSET

1. TIIVISTELMÄ

Komission ja jäsenvaltioiden asiantuntijat tekivät touko- ja kesäkuussa 2023 Suomea koskevan Schengen-arvioinnin, jossa oli mukana myös tarkkailijoita asiaan liittyvistä virastoista ja elimistä. Arviointi koski Schengenin säännösten keskeisiä aloja, kuten ulkorajojen valvontaa, sitä, että sisärajoilla ei suoriteta valvontaa, palauttamispolitiikkaa, poliisiyhteistyötä, yhteistä viisumipolitiikkaa, laaja-alaisia tietojärjestelmiä ja tietosuojaa. Erityistä huomiota kiinnitettiin perusoikeuksien noudattamisen tarkistamiseen. Tämän toimen perusteella laadittiin Suomen osalta vuonna 2023 tehdyn Schengen-arvioinnin arviointikertomus.

Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on johtanut Euroopan turvallisuuden kannalta myrskyisään ajanjaksoon, minkä seurauksena Suomen hallitus haki Nato-jäsenyyttä ja Suomi hyväksyttiin jäseneksi vuonna 2023. Sota on vaikuttanut merkittävästi myös Schengenin säännösten täytäntöönpanoon Suomessa, koska Suomi vastaa EU:n pisimmän, 1 346,3 kilometrin pituisen Venäjän vastaisen maarajaosuuden turvaamisesta. Schengenin säännösten täytäntöönpanosta vastaavien Suomen viranomaisten on ennen kaikkea vastattava hybridihaasteisiin ja muuttuviin uhkiin, joihin kuuluu erityisesti Venäjän järjestämä Suomeen suuntautuvan laittoman muuttoliikkeen välineellistäminen. Se voi johtaa Suomen viranomaisten toteuttamiin toimiin, kuten rajat ylittävän liikenteen mahdollisiin rajoituksiin ja rajanylityspaikkojen sulkemiseen. Suomen ja Venäjän välisen rajan tilanne on arvaamaton, minkä vuoksi Suomen viranomaisten on varmistettava jatkuva valmius ja riittävät reagointivalmiudet. Koska Suomi on Itämeren rantavaltio, sen talous on erittäin riippuvainen riittävästä meriliikenteestä ja tehokkaasta varautumisesta ja reagoinnista merenkulun turvallisuushaasteisiin. Näihin lukeutuvat kriittiseen infrastruktuuriin Venäjän suunnasta kohdistuvat hybridiuhkat, joilla voi olla merkittäviä rajatylittäviä turvallisuusvaikutuksia, kuten energiaan liittyviä häiriöitä ja digitaalisia häiriöitä.

Monimutkaisesta ympäristöstään huolimatta Suomi on antanut jatkuvasti vankan panoksensa Schengen-alueen toimintaan, mikä johtuu suurelta osin Euroopan yhdennetyn rajaturvallisuuden vahvasta täytäntöönpanosta. Se perustuu kansalliseen strategiaan ja kaikkien rajavalvontaan osallistuvien viranomaisten (Tulli, Maahanmuuttovirasto, Poliisi, puolustusministeriö) väliseen yhteistyöhön. Suomi osallistuu luotettavasti eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimintaan ja hyödyntää tehokkaasti Europolin tarjoamaa tukea. Suomen rajaturvallisuusjärjestelmän yleisen suorituskyvyn takaa Rajavartiolaitos, jonka henkilöstöllä on riittävä peruskoulutus. Operatiivinen häiriönsietokyky ja riittävät reagointivalmiudet varmistetaan tehokkaalla varautumissuunnittelulla ja Eurosurin täytäntöönpanosta saatavalla laajalla kansallisella tilannekuvalla. Nämä katsottiin parhaiksi käytännöiksi.

Suomen yhdennetyn rajaturvallisuuden heikoin osatekijä on Rajavartiolaitoksen suorittaman rajavalvonnan ja riskianalyysin laadun riittämätön yhdenmukaistaminen ja yhtenäistäminen

ensimmäisen linjan rajatarkastuksia suorittavien Tullin ja Poliisin kanssa. Tämä johtaa joillakin maa-, meri- ja ilmarajojen ylityspaikoilla rajatarkastusten epäyhdenmukaisuuteen ja vähäisyyteen. Tämä vaikeuttaa myös yleisen tilannetietoisuuden ylläpitoa, sillä se edellyttäisi kaikkien rajavalvontaan ja palauttamiseen osallistuvien kansallisten viranomaisten pidemmälle menevää integroimista kansallisten suorituskykyjen strategiseen suunnitteluun. Lisäksi palauttamista koskeva yleinen tilannetietoisuus ei edelleenkään ole asianmukaisella tasolla, koska tilastojen ja saatavilla olevien tietojen keruussa, analysoinnissa ja arvioinnissa on merkittäviä puutteita. Muut viranomaiset eivät myöskään ole saaneet tai käyttäneet Poliisihallituksen kehittämää uutta menetelmää operatiivisen tilanteen analysoimiseksi. Tämän ohella Suomen viranomaiset eivät voi lisätä biometrisiä tietoja (valokuvia, kasvokuvia sekä sormenjälkitietoja) Schengenin tietojärjestelmän (SIS) kuulutuksiin, eikä ajoneuvoja tarkisteta SIS-järjestelmästä maan rajoilla eikä alueella.

Maarajojen vartiointin laatu on hyvä, mutta riippuu suuresti määrin Venäjän vastaisen maarajan operatiivisesta tilanteesta. Nykyiset resurssit riittävät vain siinä tapauksessa, että tilanne ei muutu, koska ylläpito- ja käyttökustannusten rahoitusta ei ole varmistettu eikä kiinteän ja liikkuvan kaluston lisähankintoja tai henkilöstön määrän riittävää lisäystä ole varmistettu. Suomen Itämerellä sijaitseva meriraja on kaukana tärkeimmistä Eurooppaan suuntautuvan laittoman muuttoliikkeen reiteistä, eikä laittomaan muuttoliikkeeseen liittyviä tapahtumia ole viime vuosina havaittu juuri lainkaan. Suomen rajavartiolaitokseen kuuluvan merivartioston suorittama merirajojen vartiointi on korkealaatuista.

Arviointikäynnin aikana Suomen viranomaiset eivät olleet palauttaneet rajavalvontaa millekään sisärajaosuudelle.

Suomen viranomaiset toteuttavat palauttamistoimet yleisesti ottaen tehokkaasti ja varmistavat samalla perusoikeuksien suojelun riittävän tason. Kansallista palauttamisjärjestelmää tuetaan riittävin voimavaroin ja resurssein. Palauttamisprosessiin osallistuvien viranomaisten saumaton yhteistyö varmistetaan asiaa koskevilla tietoteknisillä järjestelmillä, koordinoitikehyksillä ja toimintaohjeilla. Lisäparannuksia tarvitaan palauttamismenettelyjä viivyttävien sisäisten esteiden poistamiseksi. Vaikka Suomi on mukana palauttamispäätösten vastavuoroista tunnustamista koskevassa oikeudellisessa kehyksessä, se ei tällä hetkellä hyödynnä tätä mahdollisuutta.

Suomi on edistynyt pitkälle rikostutkintaa koskevassa lainvalvontayhteistyössä ja sillä on siihen riittävät voimavarat. Kansallista tilannetietoisuutta ja uhkien arviointijärjestelmää on kehitetty järjestelmällisesti, ja tiedonhallintamenettelyjä on yhdenmukaistettu asteittain Europolin uhkakuva-arvion kanssa. Suomen tavassa panna Schengenin säännöstöä täytäntöön on joitakin puutteita, jotka liittyvät keskitetyn yhteispisteen kokoonpanoon ja rakenteeseen sekä siihen, että EU:n ja kansainvälisissä järjestelmissä tehtävät haut ovat epätäydellisiä. Uusi turvallisuustilanne on lisännyt myös Ahvenanmaan demilitarisoidun itsehallintoalueen merkitystä.

Tietojenvaihdosta ja laaja-alaisten tietojärjestelmien käytöstä todetaan, että Schengenin tietojärjestelmä on yleisesti ottaen integroitu raja-, muuttoliike- ja lainvalvontaprosesseihin. Järjestelmän toimintoja olisi kuitenkin hyödynnettävä vielä laajemmin lisäämällä tietoisuutta niistä ja varmistamalla, että noudatetaan velvoitetta lisätä SIS-kuulutuksiin biometriset tiedot, kun ne ovat saatavilla kansallisella tasolla. Lisäksi Suomen olisi otettava käyttöön kaikki pakolliset toiminnot, kaikkien saatavilla olevien tietojen asianmukainen näyttäminen ja

järjestelmällinen haku Schengenin tietojärjestelmään tehtäessä kyselyjä kansallisiin poliisitietokantoihin siten, että se toteutetaan joko nykyisessä Ulkonet-hakujärjestelmässä tai järjestelmä korvataan toisella, jos vaadittujen muutosten käyttöönotto nykyisessä järjestelmässä ei ole mahdollista.

Kolmansissa maissa sijaitsevien Suomen diplomaatti- ja konsuliedustustojen toimenpiteet EU:n yhteisen viisumipolitiikan soveltamiseksi on toteutettu hyvin. Tällä osa-alueella on tehty merkittäviä parannuksia, sillä Suomi on korjannut vuonna 2018 havaitut vakavat puutteet. Viisumipäätökset ovat hyvin perusteltuja, ja uusi viisumihakemusten käsittelyn tietotekniikka-arkkitehtuuri katsotaan parhaaksi käytännöksi. Ulkoisten palveluntarjoajien hallinnoimien tapaamisaikojen saamisessa Schengen-viisumihakemusten jättämiseksi on kuitenkin muiden jäsenvaltioiden tapaan viivästyksiä. Myöskään viisumihakemusten käsittelyn tehokkuus ei ole optimaalista.

Suomi yleisesti ottaen noudattaa tietosuojavaatimuksia. Puutteet liittyvät pääasiassa siihen, suorittaako tietosuojavaltuutettu kansallisessa Schengenin tietojärjestelmässä ja viisumitietojärjestelmässä tehtyjen tietojenkäsittelytoimien tarkastamisen ajallaan, sekä tarkastuslokien vaaditun säilyttämisaajan noudattamiseen ulkoministeriössä. Lisäksi N.SIS-järjestelmän rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän sekä N.VIS-rekisterinpitäjien tehtävät ja vastuut ovat epäselviä, ja muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta rekisteröidyt voivat käyttää oikeuttaan tutustua tietoihin Schengenin tietojärjestelmän osalta vain henkilökohtaisesti.

Korruptiota ei pidetä Suomessa aktiivisena riskinä, mutta nykyisessä institutionaalisessa kehyksessä on edelleen vajavuuksia, kuten se, että Suomessa ei ole kansallista viranomaista, jolla olisi lainsäädäntöön perustuva valtuutus toteuttaa korruptiontorjuntatehtäviä. Lisäksi eräiden korruptiontorjuntaa koskevien viestintävälineiden tuntemus on vähäistä.

Kaiken kaikkiaan Suomen viranomaiset ovat panneet täytäntöön suurimman osan vuoden 2018 Schengen-arvioinnissa annetuista suosituksista, mutta edelleen jäljellä on useita suosituksia, jotka on pantu täytäntöön vain osittain tai joiden täytäntöönpano kesken.

Arviointiryhmä määrittä seuraavat strategiset painopistealat ottaen huomioon etusijalle asetetut suositukset, jotka kuvastavat arviointikertomuksessa esitettyjä tärkeimpiä havaintoja Schengen-alueen yleisestä toiminnasta.¹

Suomen painopistealat ovat vuonna 2023 tehdyn Schengen-arvioinnin perusteella seuraavat:

1/ lujitetaan **maarajojen vartiointia** takaamalla riittävä määrä koulutettua henkilöstöä sekä uusimman teknologian tuloksellinen käyttöönotto ottaen huomioon Venäjän vastaisen maarajan epävakaata toimintaympäristö;

¹ Komission täytäntöönpanopäätöksen liite 2 sisältää suositukset korjaaviksi toimiksi, joilla pyritään käsittelemään tässä arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta ja toiminnasta Schengenin säännösten soveltamisen varmistamista varten ja asetuksen (EU) N:o 1053/2013 kumoamisesta 9 päivänä kesäkuuta 2022 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2022/922 20 artiklan mukaisessa kertomuksessa esitetyt puutteet, parannuskohteet ja kiireellisyysjärjestys. EUVL L 160, 15.6.2022, s. 1.

2/ varmistetaan, että **rajatarkastuksiin** sovelletaan johdonmukaista ja yhtenäistä toimintalinjaa luotettavan tilannekuvan aikaansaamiseksi ja että Rajavartiolaitos, Poliisi ja Tulli panevat menettelyt täytäntöön yhdenmukaisesti;

3/ korjataan **lainvalvontayhteistyön** puutteet perustamalla tehokas keskitetty yhteyspiste ja johdonmukainen asianhallintajärjestelmä; päivitetään naapurijäsenvaltioiden kanssa tehdyt yhteistyösopimukset tehokkaan poliisiyhteistyön mahdollistamiseksi;

4/ varmistetaan **Schengenin tietojärjestelmän (SIS) tuloksellinen käyttö** ja taataan samalla henkilötietojen riittävä suoja huolehtimalla siitä, että noudatetaan velvoitetta lisätä biometriset tiedot SIS-kuulutuksiin, kun ne ovat saatavilla kansallisella tasolla; sekä

5/ parannetaan **viisumihakemusten käsittelyn** tehokkuutta.

2. SUOSITUKSET

Suomea koskevassa vuoden 2023 määräaikaisarvioinnissa annettiin 80 suositusta korjaaviksi toimiksi, joilla pyritään korjaamaan arviointikertomuksessa havaitut puutteet ja parannuskohteet.

Lihavoitujen suositusten **2, 5, 8, 13, 15, 18, 27, 28, 34, 38, 40, 46, 49, 56, 57, 58, 61, 62, 64, 66, 68, 70, 73 ja 74** toteuttaminen olisi asetettava etusijalle, sillä ne ovat tärkeitä Schengen-alueen yleisen toiminnan kannalta.

Suomelle suositellaan, että sen on

SCHENGEN-ALUEEN KANSALLINEN HALLINNOINTI

Strategiakehys

1. varmistettava, että kansallinen laadunvalvontamekanismi kattaa kaikki rajaturvallisuuteen ja palauttamiseen osallistuvat viranomaiset; ja otettava käyttöön jäsennelty seurantamenettely;

Kansalliset voimavarat

2. **luotava kattava ja ajantasainen yleiskuva kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason rajavalvontaan osoitetuista henkilöresursseista suorituskkyjen kansallisen kehittämissuunnitelman mukaisesti; varmistettava jatkuvasti riittävät henkilöresurssit rajavalvontaan operatiivisen tilanteen tarpeiden mukaisesti – [etusijalle asetettu suositus];**
3. lisättävä kansallisten lainvalvontaviranomaisten (Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos) osallistumista olemassa olevaan **koulutukseen** parantamalla tietoisuutta jatkokoulutusmahdollisuuksista ja kehittämällä uusia yhteisiä koulutustoimia;
4. perustettava mekanismi, jolla seurataan ja tunnistetaan tämänhetkisiä ja tulevia koulutustarpeita, erityisesti Poliisin osalta;
5. **laadittava ja otettava käyttöön erityiskoulutusohjelma riskianalyysiin osallistuville asiantuntijoille yhteisen yhdenmisen riskianalyysimallin mukaisesti Rajavartiolaitoksessa, Tullissa ja Poliisissa – [etusijalle asetettu suositus];**
6. annettava säännöllisesti räätälöityä koulutusta tullivirkailijoille, joiden tehtävänä on suorittaa ensimmäisen linjan rajatarkastuksia Vaalimaalla ja Nuijamaalla, myös kolmansien maiden kansalaisten maahantuloedellytyksistä, sekä asiaan liittyviä riskejä koskevasta tietoisuudesta, myös tämänhetkisistä riskiprofiileista;
7. annettava Tampereen ja Turun lentoasemilla säännöllisesti kertauskoulutusta rajatarkastusmenettelyistä ja asiakirjatarkastuksista; suoritettava järjestelmällisesti koulutusten ennakkosuunnittelua ja toteutettujen koulutusten seurantaa; varmistettava, että henkilöstön määrä mukautetaan tilanteen kehittymiseen;
8. **varmistettava, että kaikki asiaankuuluvat Schengenin tietojärjestelmää käyttävät virkamiehet suorittavat säännöllisesti pakollisen kertauskoulutuksen Schengenin tietojärjestelmän uusista toiminnoista – [etusijalle asetettu suositus];**

9. varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset antavat kaikille Schengenin tietojärjestelmän asiaankuuluville loppukäyttäjille tai Sirene-toimistossa työskenteleville loppukäyttäjille säännöllistä pakollista kertauskoulutusta tietoturvasta, tietosuojasta ja tietojen laadusta;

Viranomaisten toiminta

lujitettava **korruptiontorjuntakehystään** seuraavasti:

10. nimettävä lainsäädäntöön perustuvan valtuutuksen nojalla toimiva keskusviranomainen, joka vastaa kattavien korruptiontorjuntatoimenpiteiden koordinoinnista ja täytäntöönpanosta kansallisella tasolla;
11. perustettava verkosto, jonka muodostavat strategisesti kaikkiin lainvalvontaviranomaisiin sijoitettavat korruptiontorjuntaan erikoistuneet riippumattomat raportoijat;
12. lisättävä tietoisuutta lainvalvontaviranomaisten uudesta väärinkäytöksiä ilmoittavien suojaavasta ilmoituskanavasta;

Laaja-alaisen tietojärjestelmien, mukaan lukien tietosuojavaatimusten, käyttö

parannettava **tietojen lisäämiseksi ja päivittämiseksi** Schengenin tietojärjestelmään käytettäviä prosesseja ja välineitä seuraavasti:

13. **säädettävä kansallisessa lainsäädännössä mahdollisuudesta lisätä biometrisiä tietoja ja valokuvia kuulutuksiin asetuksen (EU) 2018/1861 20 artiklan ja 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti, myös palauttamista koskeviin kuulutuksiin asetuksen (EU) 2018/1860 1, 4 ja 19 artiklaan perusteella [– etusijalle asetettu suositus];**
14. tarjottava translitterointivälineitä ja -koulutusta, jotta loppukäyttäjiiä voidaan tukea nimien syöttämisessä alkuperäisessä muodossa ja keskusjärjestelmä voi käsitellä ja valmistella kaikki translitterointimuunnokset yhdenmukaisella tavalla ja parantaa hakutulosten tarkkuutta;

parannettava Schengenin tietojärjestelmän tietoihin **pääsyä, niiden hakuja, näyttämistä ja käyttöä** seuraavasti:

15. **otettava käyttöön asetuksen (EU) 2018/1861 9 artiklan 1 kohdassa, asetuksen (EU) 2018/1862 9 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen (EU) 2018/1860 19 artiklassa, sellaisina kuin niitä sovelletaan palauttamista koskeviin kuulutuksiin, edellytetyn mukaisesti kaikki pakolliset toiminnot, toiminto kaikkien saatavilla olevien tietojen näyttämiseksi asianmukaisesti sekä järjestelmälliset haut Schengenin tietojärjestelmään tehtäessä kyselyjä kansallisiin poliisitietokantoihin, joko nykyisessä hakujärjestelmässä tai korvaamalla järjestelmä asianmukaisesti, jos vaadittuja muutoksia ei voida tehdä Ulkonet-järjestelmään – [etusijalle asetettu suositus];**
16. varmistettava asetuksen (EU) 2018/1861 3 artiklan ja 9 artiklan 1 kohdan sekä asetuksen (EU) 2018/1862 3 artiklan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että Renki-sovelluksessa näytetään loppukäyttäjille kaikki kuulutuksessa olevat tiedot, erityisesti

vaihtoehtoisesti toteutettava toimenpide, rikoksen laji ja kadonneista tai haavoittuvassa asemassa olevista henkilöistä, joiden matka olisi estettävä, tehtyjen kuulutusten luokittelu, arvo ”ei” palauttamista koskevien kuulutusten kentässä ”vapaaehtoinen paluu myönnetty”, sekä maahantulon epäämistä koskevien kuulutusten yhteydessä se, onko henkilöllä oikeus vapaaseen liikkuvuuteen;

17. varmistettava, että SIS-asetusten uudelleenlaadinnan myötä käyttöön otetut uudet kyselyt otetaan käyttöön Renki-sovelluksessa ja että loppukäyttäjille annetaan siihen liittyvää koulutusta;
18. **otettava kaikissa asiaankuuluvissa sovelluksissa käyttöön SIS-AFIS-järjestelmästä tehtävät sormenjälkitietojen hakutyypit yhteinen jäljen haku, haku vertaamalla rikospaikkajälkeä jälkeen sekä haku vertaamalla rikospaikkajälkeä rikospaikkajälkeen asetuksen (EU) 2018/1861 9 artiklan 1 kohdan ja 33 artiklan 2 kohdan, asetuksen (EU) 2018/1862 9 artiklan 1 kohdan ja 43 artiklan 2 kohdan sekä asetuksen (EU) 2018/1860 19 artiklan mukaisesti, sellaisena kuin sitä sovelletaan palauttamista koskeviin kuulutuksiin – [etusijalle asetettu suositus];**
19. varmistettava, että SIS-järjestelmään pääsyä koskevia käyttäjäprofiileja sovelletaan johdonmukaisesti;
20. varmistettava, että kaikki rekisteröitäviksi esitetyt ajoneuvot, ajoneuvojen rekisteröintitodistukset, veneet, veneiden moottorit, ilma-alukset ja ilma-alusten moottorit tarkistetaan asetuksen (EU) 2018/1862 45 ja 46 artiklan mukaisesti järjestelmällisesti Schengenin tietojärjestelmästä ennen kansallista rekisteröintiä;
21. integroitava Suomen poliisin käyttämä kansallinen rekisterikilpien automaattinen tunnistusjärjestelmä Revika SIS-järjestelmään;
22. varmistettava, että Maahanmuuttovirasto tarkastaa asiakirjakuulutukset järjestelmällisesti;
23. lisättävä loppukäyttäjille suunnattua koulutusta toimenpiteistä, jotka on toteutettava liputettujen ja linkitettyjen kuulutusten yhteydessä; annettava Maahanmuuttoviraston loppukäyttäjille SIS-järjestelmää koskevaa koulutusta, joka koskee erityisesti toteutettavia toimenpiteitä ja osumista ilmoittamista;
24. otettava käyttöön väline SIS-järjestelmän käyttöä koskevien tilastotietojen automaattista keräämistä varten;

kehitettävä **tietojenvaihtoa** seuraavasti:

25. parannettava osuilmotusten hallinnointia erityisesti ilmoittamalla osumista Sirene-toimistolle kansallisilla osuman jälkeisen raportoinnin lomakkeilla, jotka sisältävät selkeästi ilmoitetut pakolliset kentät, jotka ovat suoraan saatavilla loppukäyttäjien käyttöliittymissä ja jotka lähetetään Sirene-toimistolle automaattisesti suoraan sovelluksesta, jotta helpotetaan automaattista tietojenvaihtoa (etusijalle asetettu suositus);

26. kehitettävä Sirene-työnkulkujärjestelmää (Advania) asianhallintajärjestelmän automatisoinnin helpottamiseksi ja erityisesti mahdollistettava saapuvien lomakkeiden osalta automaattiset tarkastukset kansallisista tietokannoista;

parannettava Schengenin tietojärjestelmässä olevien **tietojen säilyttämistä** seuraavasti:

27. **otettava käyttöön kansallisen Schengenin tietojärjestelmän varakeskus sen varmistamiseksi, että kaikilla kansallisilla komponenteilla on redundantti järjestelmä asetuksen (EU) 2018/1861 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja asetuksen (EU) 2018/1862 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti – [etusijalle asetettu suositus];**
28. **hyväksyttävä virallisesti ja toteutettava toiminnan jatkuvuussuunnitelma ja palautumissuunnitelma, jotka kattavat kaikki N.SIS-järjestelmän komponentit ja kaikki asetuksen (EU) 2018/1861 10 artiklan ja asetuksen (EU) 2018/1862 10 artiklan mukaiset vaatimukset – [etusijalle asetettu suositus];**
29. päivitettävä nykyinen turvallisuussuunnitelma ja hyväksyttävä se virallisesti, jotta voidaan varmistaa kansallista Schengenin tietojärjestelmää koskeva kattava riskinarviointi asetuksen (EU) 2018/1861 10 artiklan ja asetuksen (EU) 2018/1862 10 artiklan mukaisesti;
30. lujitettava N.SIS-toimiston suorittamaa SIS-järjestelmän yleistä hallinnointia ja varmistettava erityisesti, että Valtori raportoi säännöllisesti ja järjestelmällisesti kaikkien N.SIS-komponenttien käytettävyyttä ja toimintakykyä koskeviin tilastoihin liittyvistä tiedoista, esittää yleiskatsauksen kaikista N.SIS-komponenteissa ja N.SIS-infrastruktuurissa ilmenneistä ongelmista, poikkeamista ja ylläpitotoimista sekä tiedot kaikista Suomen N.SIS-toimiston eu-LISAlle osoittamista tiketeistä ja kysymyksistä;

varmistettava **henkilötietojen suojaaminen** Schengenin tietojärjestelmässä seuraavasti:

31. tehtävä tietojenkäsittelysopimus, jossa määritetään selkeästi kaikki kansalliseen Schengenin tietojärjestelmään liittyvät tietojen käsittelijän vastuut;
32. vahvistettava niiden henkilöstön jäsenten tehtävät ja vastuualueet, jotka pääsevät Schengenin tietojärjestelmän palvelinhuoneeseen (TAP Keskusrikospoliisissa) ja voivat myöntää pääsyn sinne;
33. otettava käyttöön organisatorinen toimenpide, jonka perusteella lokitiedostoille suoritetaan säännöllisiä sisäisiä tarkastuksia ja omavalvontaa, tehtävä tarkistuksia tietyin väliajoin ja varmistettava lokitietojen automaattisen valvonnan käyttöönotto;
34. **varmistettava, että rekisteröityjen oikeutta tutustua Schengenin tietojärjestelmässä oleviin henkilötietoihin ei rajoiteta ainoastaan tilanteisiin, joissa se voidaan tehdä henkilökohtaisesti, vaan tarjotaan vaihtoehtoisia ratkaisuja rekisteröityjen, myös kolmansien maiden kansalaisten, tunnistamiseksi heidän käyttäessään rekisteröityjen oikeuksia – [etusijalle asetettusuositus];**
35. varmistettava, että Poliisihallitus tiedottaa rekisteröityjen pyyntöihin antamissaan vastauksissa näiden oikeudesta tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja että nämä tiedot

asetetaan saataville myös Poliisihallituksen verkkosivustolle selkeällä ja helposti käytettävissä olevalla tavalla;

36. tiedotettava rekisteröidyille ennakoivasti sekä suullisesti että painetussa muodossa (esim. lehtiset, julisteet) heidän henkilötietojensa käsittelystä Schengenin tietojärjestelmän yhteydessä ja heidän oikeuksiensa käytöstä lentoasemilla ja poliisiasemilla;

Tietosuojaan valvonta

varmistettava henkilötietojen suoja koskevien vaatimusten täyttyminen seuraavasti:

37. toteutettava toimenpiteitä sen takaamiseksi, että oikeuksiaan käyttävillä rekisteröidyillä on oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin, jos tietosuojavaltuutettu ei ryhdy toimiin heidän kantelunsa suhteen vaaditussa ajassa;
38. **varmistettava, että tietosuojavaltuutettu tarkastaa Schengenin tietojärjestelmässä suoritettut tietojenkäsittelytoimet vähintään joka neljäs vuosi [etusijalle asetettu suositus];**
39. varmistettava, että tietosuojavaltuutettu tekee tiheästi tarkastuksia useammille loppukäyttäjäviranomaisille, joilla on pääsy Schengenin tietojärjestelmän tietoihin, ja tarkastelee myös muita tietosuojaanäkökohtia kuin kuulutukset sekä tarkastaa erityisesti kansallisen Schengenin tietojärjestelmän lokitiedot;
40. **varmistettava, että tietosuojavaltuutettu tarkastaa vastuussa olevien viisumi- ja/tai VIS-viranomaisten suorittamat tietojenkäsittelytoimet vähintään joka neljäs vuosi – [etusijalle asetettu suositus];**
41. varmistettava, että tietosuojavaltuutettu tarkastaa säännöllisesti loppukäyttäjäviranomaiset, joilla on pääsy viisumitietojärjestelmään, ja tarkastaa säännöllisesti kansallisen viisumitietojärjestelmän lokitiedot;
42. varmistettava, että tietosuojavaltuutettu ilmoittaa rekisteröidyille välillisen tietoihin tutustumisen tapauksessa, onko lainvastaista toimintaa havaittu, aina kun tällaisten tietojen paljastaminen ei vaaranna tietoihin tutustumisoikeuden rajoittamisen tarkoitusta; annettava rekisteröidyille tietosuojavaltuutetun verkkosivustolla selkeää ja helposti saatavaa tietoa heidän oikeudestaan tehokkaihin oikeussuojakeinoihin;

Unionin elinten toiminta

43. varmistettava tiiviissä yhteistyössä Frontexin kanssa, että kun pysyvän joukon jäsenet toimivat lähetettyjen ryhmien jäseninä, he pystyvät tekemään hakuja unionin tietokantoihin, joiden käyttö on välttämätöntä asianomaisissa operatiivisissa suunnitelmissa määriteltyjen operatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

ULKONEN ULOTTUVUUS

44. toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että viisuminhakijat voivat jättää hakemuksensa kahden viikon kuluessa siitä päivästä, jona tapaamisaikaa pyydettiin;
45. arvioidessaan suunnitellun oleskelun kattamiseen tarvittavia varoja otettava huomioon viisumikäsikirjan 6.6.2 kohdan mukaiset epäviralliset kutsukirjeet/ylläpitositoumukset

ja harkittava viisumisäännösten 14 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun ylläpitositoumusta ja/tai yksityistä majoitussitoumusta koskevan virallisen selvityksen käyttöönottoa;

46. **jotta voidaan varmistaa, että viisumihakemukset käsitellään 15 kalenteripäivän kuluessa, tehostettava viisumihakemusten käsittelyä seuraavasti – [etusijalle asetettu suositus]:**

a. määrittämällä, mitä pidetään tutkittavaksi ottamisen päivämääränä (käsittelyajan alkaminen), ja kehittämällä kansalliseen tietojärjestelmään toiminto, jolla seurataan 15 kalenteripäivän määräajan noudattamista;

b. lisäämällä päätöksentekijöiden päivittäin käsittelemien hakemusten määrää palvelukeskuksessa ja Abu Dhabissa;

c. joko ohjeistamalla Kiinan-konsulaatteja tarkastamaan liiteasiakirjat ennakolta palvelukeskuksen päätöksenteon helpottamiseksi tai varmistamalla, että Kiinassa jätettyjen hakemusten käsittelystä vastaava Kouvolan henkilöstö ymmärtää mandariinikiinaa ja tuntee paikalliset olosuhteet perusteellisesti;

d. varmistamalla, että palvelukeskuksessa tehtyjen päätösten jatkotoimet toteutetaan konsulaateissa viipymättä myöntämällä viisumi tai antamalla epäämislomake;

47. varmistettava, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset tarkistetaan järjestelmällisesti, että asiakirjakansiot, joita ei ole otettu tutkittaviksi, poistetaan aina viisumitietojärjestelmästä ja että kuulemisia ei suoriteta ennen kuin hakemukset on katsottu voitavan ottaa tutkittaviksi;

varmistettava **henkilötietojen suoja** viisuminmyöntämismenettelyssä, myös viisumitietojärjestelmän käytön yhteydessä seuraavasti:

48. selkeytettävä ulkoministeriön ja kaikkien niiden viranomaisten välistä suhdetta, joilla on pääsy kansalliseen viisumitietojärjestelmään, sekä niistä kunkin roolia lainsäädännöllä tai sopimuksella;

49. **varmistettava jäljityslokien lainmukaisen säilytysajan noudattaminen – [etusijalle asetettu suositus];**

50. varmistettava, että ulkoministeriö tiedottaa rekisteröityjen pyyntöihin antamissaan vastauksissa rekisteröityjen oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja että nämä tiedot asetetaan saataville myös ministeriön verkkosivustolle selkeästi ja helppokäyttöisesti;

51. tiedotettava rekisteröidyille viisuminmyöntämispisteissä ennakolta heidän henkilötietojensa käsittelystä ja heidän oikeuksiensa käyttämisestä sekä suullisesti että painetussa muodossa (esim. lehtiset, julisteet);

ULKORAJOJEN VALVONTA

Kansallinen ja eurooppalainen tilannetietoisuus- ja varhaisvaroitusjärjestelmä

52. ladattava tietoja kansalliselta toimintatietotasolta Euroopan tilannekuvan toimintatietotasolle, erityisesti kun se isännöi Frontexin koordinoimia yhteisoperaatioita;
53. ladattava säännöllisesti riskianalyysit ja muut tiedot Eurosurin analyysitietotasolle;

Riskianalyysi

54. parannettava kansallista riskianalyysijärjestelmää laatimalla riskianalyysia koskevat kansalliset ohjeet, joita kaikkien rajavalvontaan osallistuvien viranomaisten, erityisesti tullivirkailijoiden ja poliisien, on käytettävä, ja toteuttamalla toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että riskianalyysituotteita laaditaan ja ne jaetaan kaikille asiaankuuluville virkamiehille;
55. annettava lentoasemilla rajatarkastuksista vastaaville poliiseille ja Länsi-Suomen merivartioston rikostutkintayksikön rajavartijoille pääsy kaikkiin Rajavartiolaitoksen laatimiin rajatarkastusten kannalta merkityksellisiin riskianalyysituotteisiin; nimettävä sekä Tampereen että Turun lentoasemille henkilö toimimaan riskianalyysiin liittyvän tietojenvaihdon yhteyshenkilönä;

Rajojen valvonta

56. taattava tarvittava rahoitus rajavartiointivoimavarojen kehittämiseen maarajoilla (lisäkaluston hankinta, kaluston ja infrastruktuurin nykyaikaistaminen, ylläpito, käyttökustannukset, teknisen rajavartiointiестeen pikainen rakentaminen) suorituskykyjen kehittämisen kansallisten suunnitteluprosessien mukaisesti – [etusijalle asetettu suositus];
57. varmistettava ja taattava riittävä määrä koulutettua henkilöstöä maarajojen vartiointiin ottaen huomioon myös nykyisen rajatilanteen mahdolliset muutokset – [etusijalle asetettu suositus];

Rajatarkastukset

58. saatettava pääsyn epäämistä koskeva menettely Schengenin rajasäännösten 3 ja 14 artiklan mukaiseksi ja varmistettava, että kolmansien maiden kansalaiset, joilta on evätty pääsy, eivät tule Suomen alueelle – [etusijalle asetettu suositus];
59. annettava lentoasemilla rajatarkastuksista vastaaville poliiseille ja Länsi-Suomen merivartioston rikostutkintayksikön rajavartijoille pääsy kaikkiin Rajavartiolaitoksen laatimiin merkityksellisiin riskianalyysituotteisiin; nimettävä riskianalyysiin liittyvän tietojenvaihdon yhteyspiste sekä Tampereen että Turun lentoasemille;
60. varmistettava rajatarkastuksia Venäjän vastaisella maarajalla suorittavien rajavartioiden ja tullivirkailijoiden riittävä venäjän kielen taito, erityisesti lisäämällä venäjän kielen opetusta;
61. varmistettava ensimmäisen linjan tarkastuksia suorittavien rajavartioiden ja tullivirkailijoiden välinen johdonmukainen ja järjestelmällinen tietojenvaihto maarajoilla, myös järjestämällä säännöllisiä tilanneselostus- ja jälkiseurantatilaisuuksia, mukaan lukien yhteiset tilanneselostustilaisuudet

Rajavartiolaitoksen ja Tullin vuoropäälliköiden kesken (Vaalimaan ja Nuijamaan rajanylityspaikat) – [etusijalle asetettu suositus];

62. **laadittava räätälöity riskianalyysi tavara- ja ajoneuvoliikenteen fyysisiä tarkastuksia varten; lisättävä ajoneuvojen fyysisten tarkastusten määrää; lisättävä rajavartijoiden ja tullivirkailijoiden tietoisuutta erityisistä riskiprofiileista rajatarkastusten suorittamisen yhteydessä – [etusijalle asetettu suositus];**
63. parannettava Niiralan rajanylityspaikalla rajatarkastuksia tukevaa infrastruktuuria sekä Vaalimaan ja Nuijamaan rajanylityspaikoilla henkilöliikennekeskuksen etupuolella sijaitsevan ulkoalueen järjestelyjä, jotta matkustajavirtaa voidaan tarkkailla kokonaisvaltaisesti ja varmistaa rajavartijoiden mahdollisuudet matkustajavirran asianmukaiseen profilointiin;

KANSALLINEN PALAUTTAMISJÄRJESTELMÄ

64. **varmistettava palauttamispäätösten tuloksellinen ja oikeasuhteinen täytäntöönpano direktiivin 2008/115/EY 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti, erityisesti seuraavasti – [etusijalle asetettu suositus];**
- a. toteuttamalla toimenpiteitä sellaisten valitusten käsittelemiseksi nopeasti, jotka on tehty yksinomaan palauttamismenettelyn viivyttämiseksi tai estämiseksi;**
- b. vauhdittamalla palauttamismenettelyjä, poistamalla nykyisiä menettelyllisiä esteitä, myös parantamalla palauttamispäätöksistä ilmoittamista koskevaa menettelyä, erityisesti tapauksissa, joissa kolmannen maan kansalainen pakenee;**
- c. tehostamalla edelleen kaikissa viranomaisissa palauttamispäätösten seurantaan koko palauttamisprosessin ajan, kun samaan tapaukseen osallistuu eri työntekijöitä, joilla ei ole kattavaa kuvaa kyseisen tapauksen yksilöllisistä olosuhteista;**
65. muutettava palauttamispäätöksiä ja maahantulokieltoja siten, että niissä määrätään selkeä velvoite poistua Euroopan unionin alueelta ja maahantulokielto Schengen-alueelle;
66. **varmistettava, että jos kolmansien maiden kansalaiset eivät tee valitusta säilöönottopäätöksestä, oikeusviranomaisen valvoo kuitenkin säilöönoton keston jatkamisen uudelleentarkastelua sen tarkistamiseksi, täyttyvätkö säilöönoton edellytykset edelleen, kuten direktiivin 2008/115/EY 15 artiklan 3 kohdassa edellytetään – [etusijalle asetettu suositus];**
67. tehostettava pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen seurantajärjestelmää seuraavasti:
- a. tehostamalla fyysistä seurantaan;
- b. kehittämällä edelleen järjestelmällistä ja ripeää tietojenvaihtoa yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa, erityisesti, kun kyseessä ovat tiedot

pakkotoimin tapahtuvan palauttamismenettelyn kohteena olevien kolmansien maiden kansalaisten haavoittuvuuksista;

c. laajentamalla seurantatoimien soveltamisalaa kattamaan kaikentyypiset pakkotoimin tapahtuvat palauttamistoimet ja niiden kaikki vaiheet (tilauslennot, reittilennot, maitse toteutetut palauttamiset kolmansiin maihin;

68. **varmistettava, että säilöönotto maastapoistamista varten tapahtuu pääsääntöisesti erityisissä säilöönottolaitoksissa, myös aggressiivisten ja/tai häiriötä aiheuttavien säilöönötettujen tapauksessa, kuten direktiivin 2008/115/EY 16 artiklan 1 kohdassa edellytetään; jos on turvaututtava vankilamajoitukseen, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maastapoistamista varten säilöönötetut kolmansien maiden kansalaiset pidetään erillään vangeista direktiivin 2008/115/EY 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti – [etusijalle asetettu suositus];**

69. täydennettävä Joutsenon säilöönottoyksikön järjestyssääntöjä tiedoilla oikeusavusta ja sosiaalisesta tuesta sekä erillään säilyttämiseen sovellettavista säännöistä;

TOIMENPITEET VAPAUDEN, TURVALLISUUDEN JA OIKEUDEN ALALLA

70. **tarkistettava kaikkia kahden- ja monenvälisiä poliisiyhteistyösopimuksia siten, että niihin sisällytetään määräyksiä operatiivisesta lainvalvontayhteistyöstä ja luodaan virallinen uudelleentarkastelumekanismi – [etusijalle asetettu suositus];**

71. laajennettava Poliisihallituksen laatiman lainvalvontanäkökohtia koskevan uuden riskinarviointimenetelmän käyttöä muihin lainvalvontaviranomaisiin, jotta voidaan luoda standardoitu riskinarviointi- ja analyysimalli kansainvälistä lainvalvontayhteistyötä varten;

72. tehostettava Poliisihallituksen ja Ahvenanmaan poliisiviranomaisen välistä koordinointia parantamalla myös Poliisihallituksen käänösvalmiuksia, jotta varmistetaan kattava ja säännöllinen tiedottaminen Ahvenanmaan poliisiviranomaiselle ja muille ruotsinkielisille virkamiehille sekä näiden tilannetietoisuus;

kehitettävä **keskitettyä yhteyspistettä** seuraavasti:

73. **mahdollistettava kaikkien kansallisten lainvalvontaviranomaisten oikeudellinen ja organisatorinen integrointi direktiivin (EU) 2023/977 mukaisesti – [etusijalle asetettu suositus];**

74. **perustettava keskitetty sähköinen asianhallintajärjestelmä, jolla varmistetaan tietojenkäsittelyn automatisointi sekä määräaikojen ja käsittelemättä olevien tapausten seuranta ja johon sisällytetään kaikki lainvalvontatietojen kansainvälisen vaihdon kanavat – [etusijalle asetettu suositus];**

kehitettävä **tietojenvaihtoprosessia** seuraavasti:

75. parannettava osuimailmoitusten hallinnointia erityisesti ilmoittamalla osumista Sirene-toimistolle kansallisilla osuman jälkeisen raportoinnin lomakkeilla, jotka sisältävät

selkeästi ilmoitetut pakolliset kentät, jotka ovat suoraan saatavilla loppukäyttäjien käyttöliittymissä ja jotka lähetetään Sirene-toimistolle automaattisesti suoraan sovelluksesta, jotta helpotetaan automaattista tietojenvaihtoa;

76. kehitettävä Sirene-työnkulkujärjestelmää (Advania) asianhallintajärjestelmän automatisoinnin helpottamiseksi ja erityisesti mahdollistamalla saapuvien lomakkeiden osalta automaattiset tarkastukset kansallisista tietokannoista;
77. laadittava selkeät ja käyttäjäystävälliset kirjalliset ohjeet rajatylittävän tietojenvaihdon säännöistä, kansainvälisen poliisiyhteistyön välineiden valinnasta ja viestintäkanavista (esim. luettelemalla käytännön esimerkkejä);
78. vahvistettava selkeät säännöt sen varmistamiseksi, että menettely, joka koskee lainvalvontatarkoituksissa tapahtuvaa pääsyä viisumitietojärjestelmään, pannaan tehokkaasti täytäntöön ja siitä ollaan täysin tietoisia;
79. kehitettävä tekninen ratkaisu, jonka avulla lainvalvontaviranomaisille voidaan tarvittaessa antaa sähköinen pääsy hotellien rekistereihin kansallisen lainsäädännön mukaisesti edellyttäen, että tietosuojatakeet ovat riittävät;
80. parannettava Europolin tietojärjestelmän käyttöä siten, että tietojen lataamisen teknistä ratkaisua laajennetaan kattamaan kaikentyyppiset tiedot, joilla on operatiivista arvoa.